

STRESZCZENIE

Muchówki (Diptera), obejmujące obecnie około 160 tysięcy gatunków, pojawiły się na Ziemi około 245 mln lat temu, w triasie. W mezozoiku nastąpił ogromny wzrost tempa radiacji ewolucyjnej doprowadzając do zwiększenia różnorodności gatunkowej Diptera. Muchówki zgrupowane w nadrodzinie Anisopodoidea Knab, 1912 (Diptera: Nematocera) to współcześnie kosmopolityczna, lecz stosunkowo nieliczna grupa owadów, która przetrwała od triasu.

Kluczowe znaczenie dla poznania potencjalnych ścieżek ewolucji Anisopodoidea, miały materiały badawcze zachowane w jurajskich osadach i żywicach kredowych. W jurze i kredzie Anisopodoidea były znacznie zróżnicowane pod względem gatunkowym.

W trakcie badań zrealizowanych w ramach niniejszej pracy doktorskiej, wskazano i opisano 15 nowych dla nauki taksonów, dokonano redeskrypcji gatunku *Mycetobia connexa* Meunier, 1899, potwierdzono synonimikę tego gatunku z *Mycetobia callida* Meunier, 1904 zaproponowaną przez Edwardsa w 1928 r. Sporządzono dodatkowe opisy znanych już gatunków kopalnych: *Sylvicola splendida* Meunier, 1780, *Sylvicola thiriona* Meunier, 1907. Przesunięto zasięg stratygraficzny rodzaju *Mycetobia*, z eocenu (priabon, 37,2-33,9 Ma) na późną kredę (wczesny cenoman, 99,7-94,3 Ma). Wykonane analizy porównawcze kopalnych i współczesnych Anisopodoidea z wykorzystaniem elektronowego mikroskopu skaningowego umożliwiły wskazanie istotnych pod względem taksonomicznym cech struktur morfologicznych w materiale kopalnym. Określono potencjalne kierunki zmian ewolucyjnych Anisopodoidea, jakie zaszły od okresu jurajskiego.

Maciej Wojtoń